

PŘÍLOHA 1

SEZNAM NOVÝCH NÁBOŽENSKÝCH Hnutí

Níže předložený seznam poskytuje základní informace o nových náboženských hnutích, které jsem v této práci uváděla jako ilustrativní příklady. Délka a způsob jejich popisu přihlíží především ke kontextu, ve kterém se v textu vyskytly. Proto se od sebe jednotlivé medailonky liší rozsahem i výběrem dat. Pro podrobnější informace doporučuji níže uvedené encyklopedie, ze kterých jsem při psaní čerpala:

COWAN, Douglas E. a BROMLEY, David G. *Sekty a nová náboženství*. Praha: Grada, 2013. (Ang. orig. *Cults and New Religions: A Brief History*. Malden — Oxford — Carlton, Blackwell Publishing, 2008.)

MELTON, Gordon (ed.). *Melton's Encyclopedia of American Religions*. Farmington Hills: Gale, 2003.

PATRIDGE, Christopher. *Encyclopedia of New Religions: New Religious Movements, Sects and Alternative Spiritualities*, Oxford: Lion, 2004.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009.

Církev sjednocení (*Unification Church*) či Moonisté (*Moonies*) jsou populární označení pro Federaci rodin za světový mír a sjednocení (*The Family Federation for World Peace and Unification*), Toto hnutí založil pod názvem Společenství Ducha svatého pro sjednocení světového křesťanství (*Holy Spirit Association for the Unification of World Christianity*) roku 1954

v Soulu Son-Mjong Mun (angl. *Sun Myung Moon*). Hnutí expandovalo do celého světa a snoubí v sobě prvky pentekostalismu s tradičními prvky korejských náboženských představ.

Podle Munova učení se Boží esence ducha a energie promítly do Adama a Evy, kteří plozením dokonalých dětí měli vytvořit Pravou rodinu. Jejich Pádem tato mise přešla na druhého Adama (Ježíše Krista), který ovšem svou práci kvůli předčasné smrti nestihl dokončit, a po něm na třetího Adama – reverenda Muna a jeho manželku Mun Hak Hak Ča.

Tento pár tvoří Dokonalé rodiče. Oddáváním a žehnáním svých následovníků jim dávají možnost stát se dalšími Dokonalými rodiči pro Pravou rodinu. Partnera svým následovníkům vybírá reverend Mun na základě svých nadpřirozených schopností, což vyvolávalo velké kontroverze, obdobně jako poněkud manipulativní náborové techniky, tzv. bombardování láskou (*love bombing*) či tlak na zřeknutí se biologických rodičů.

Davidiáni (*Branch Davidians*) je společenství vzešlé vydělením charismatického vůdce Victora Houteffa z Církve adventistů sedmého dne. Různými dějinnými zvraty a mocenskými střetnutími stanul v čele tohoto hnutí bývalý adventista Veron Wayne Howell (od roku 1990 známější pod jménem David Koresh).

Hnutí navázalo na adventistickou tradici doslovného výkladu biblické eschatologie a shromáždování věřících k přípravě posledních dní před druhým příchodem Ježíše Krista. Do známosti toto hnutí vešlo díky Koreshově kontroverzní doktríně *Nové světlo* (1989), podle níž se měl Koresh stát novým zakladatelem neposkvrněného rodu Božích dětí. Tedy zatímco muži v tomto hnutí byli nuceni žít v sexuální abstinenci, jejich manželky a dcery se staly Koreshovými duchovními družkami.

Toto učení zapříčinilo odchod mnoho členů, kteří pomohli eskalovat nepřátelství většinové společnosti směrem k Davidiánům. Celý konflikt skončil smrtí více než 80 členů hnutí 19. 4. 1993, když jejich ranč lehl popelem 19. dubna 1993 za dosud nevyjasněných okolností při vojenském obléhání.

Děti Boží (*Children of God*). Toto náboženské společenství dnes působící pod názvem Mezinárodní rodina (*Family International*) založil David Brandt Berg alias Moses David. Do sporu s většinovou společností dostala toto hnutí technika „laškovného rybaření“ (*flirty fishing*), vydaná 1976, která obhajuje sex jako součást misijní činnosti pro získávání nových členů. Od této doktríny hnutí v 80. letech upustilo.

Hare Krišna, celým názvem Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny (*International Society for Krishna Consciousness*) – zkratkou ISCON – představuje podobu bengálského višnuismu adaptovaného do euroamerického náboženského prostoru. Hnutí Hare Krišna přišlo do USA

spolu se svým zakladatelem Bhaktivédántou svámím Prabhupádou. Ten kázal, že božství lze nalézt pouze oddaností (*bhakti*) Křišnovi, která se projevuje zpíváním mantry.

Hnutí Hare Křišna se odvolává na prastarou tradici svých pramenných textů (např. Prabhupádův komentář Bhagavadgíty) a odmítá být označováno za nové náboženské hnutí. Obecně platí, že samotnými „hinduisty“ je považováno za autentický projev jejich tradice.

V souladu s čtyřmi příkázáními „oddaného Křišnovi“, členové tohoto hnutí nesmí jíst žádné maso, požívat žádné návykové nebo omamné látky a mohou mít sex jen za účelem plození dětí pro Křišnu. Naopak je velmi žádoucí zasvětit co nejvíce času odříkáváním mantry.

Hnutí Nového věku (*New Age*) je spíše spirituální milieu, které v různé míře ovlivňovalo a inspirovalo euroamerické náboženské představy od 50. let 20. století, než hnutím v pravém slova smyslu. Vyznačuje se obrovskou proměnlivostí co do intenzity prožívání, prolínání různých směrů a míry vlivu na popkulturu a spirituálních tendencí. Obecnější organizační struktura v hnutí Nového věku chybí, tento proud se skládá z mnoha různých sítí, které jsou se sebou navzájem propojené – nebo taky ne.

Velmi obecně lze říci, že toto hnutí nasává nejrůznější inspirace ze západního esoterismu, teosofie, východních náboženství a romantismu. Zdůrazňuje potřebu individuálního duchovního rozvoje, očekává transformaci lidského vědomí přechodem do věku Vodnáře a realizuje se v mnoha a mnoha léčitelských a terapeutických metodách. Toto hnutí také silně čerpá z Hnutí lidského potenciálu, které učí, že lidského zdraví a štěstí lze dosáhnout uvolněním potenciálu lidské mysli, která je jedinou překážkou k úspěchu.

Nebeská brána (*Heaven's Gate*). Po osobní krizi se Marshall Applewhite spirituálně realizoval ve vtahu s Bonnie Nettlesovou, se kterou v 70. letech 20. století kočovali USA, meditovali a rozvíjeli svůj duchovní program na různých kázáních a přednáškách. Ten se skládal ze směsi křesťanství a představ ovlivněného hnutím New Age. Silný důraz byl kladen na ufologickou soteriologii.

Tato dvojice, později známá jako TI a DO postupně založila malou komunitu svých příznivců, kteří se se vstupem do hnutí vzdali svého majetku. Tato komunita se vyznačovala přísným dohledem nad životem svých členů, v nichž se snažila potlačit veškeré citové vazby a sexualitu. Tento způsob života měl vést k „procesu přechodu“, po kterém se členové hnutí zrodí v nových tělech na vyšším stupni vývoje.

Když v roce 1985 Nettlesová (TI) náhle zemřela, pro Applewhitea její smrt znamenala velkou ránu. Později její smrt interpretoval tak, že přešla na „následující úroveň“, z níž s ním komunikovala. K přechodu na tuto úroveň bylo třeba opustit lidské tělo. Se zhoršujícím se

zdravotním stavem Applewhite rozpoznal průlet Hale-Boppovy komety jako znamení k tomuto odchodu. Celá skupina čítající 39 lidí spáchala sebevraždu otrávením 26. 3. 1997.

Pentekostální hnutí (*Pentecostalism*) se zrodilo na začátku 20. století z protestanského proudu křesťanské zbožnosti a jeho vzniku bezprostředně předcházela vlna tří Velkých probuzení v USA, které revitalizovali americkou religiozitu. Pentekostální hnutí se vyznačuje velkým důrazem na konverzi, tzv. křest Duchem svatým, mileniálním očekáváním (hlavně z počátku) a dary Ducha svatého – jako je mluvení v andělských jazycích (glosolálie) a náboženská extáze (vylití Ducha svatého). Toto hnutí se vyznačuje hlasitou a tělesnými projevy doprovázenou bohoslužbou, radostnou a silně prožívanou zbožností a osobním vztahem k postavě Ježíše Krista.

Ozvěnou pentekostálního hnutí v římskokatolické církvi je charismatické hnutí, jehož začátek se datuje od 60. let 20. století. Projevy a důrazy jsou podobné jako u hnutí pentekostálního, s tím rozdílem, že katolické charismatické hnutí se nevyděluje a nezakládá nové církve. Do takového společenství patří i to okolo otce Toma (*Father Tom*), viz. kap. „Nová“ náboženská hnutí?

Poslední obrodnou vlnou uvnitř pentekostálního hnutí tvoří hnutí neocharismatická, někdy také nazývána Hnutí víry. Tato hnutí jsou často i v rámci pentekostálních hnutí odmítána především kvůli učení o tělesné, duševní i materiální prosperitě, nárokovatelné pro každého věřícího pouhým faktem jeho víry, tzv. teorií prosperity (*wealth and health gospel*). Jedním jejím příkladem je i Církev Oáza, viz. kap. Následovníci.

Scientologická církev (*Church of Scientology*) a její učení je do velké míry výtvozem jejího zakladatele Rona L. Hubbarda. Oficiální hagiografie praví, že byl od mládí geniálním a osvíceným člověkem, kterému nestačilo dosavadní poznání psychologie. V roce 1950 shrnul svou metodu zkoumání lidské duše „dianetika“ do knihy, na jejímž základě začaly vznikat „dianetická centra“ – zárodky budoucí Scientologické církve.

Podle scientologické nauky je každý člověk Thétanem (*thetan*), bytostí mimozemského původu, která ovšem v průběhu mnoha minulých životů na svůj božský původ zapomněla. Duchovní pokrok, který dianetika nabízí, umožňuje kandidátovi projít různá stádia až k původnímu božství.

Svatyně lidu (*People's Temple*) je hnutí založené v roce 1955 Jimem Jonesem (celým jménem James Warren Jones). Věřoučně v sobě Jones synkretizuje křesťanské myšlenky s myšlenkami levicovými (rasová rovnost) a apokalyptickými. Přes počáteční úspěch hnutí postupně ztratilo kredit ve většinové společnosti, až nakonec uteklo před sílícím nepřátelstvím do

Gayany, kde založilo komunitu přezdívanou Jonestown. Konflikt s americkou veřejností však eskaloval a v roce 1978 po sérii nešťastných událostí více než 900 členů této komunity spáchalo sebevraždu požitím jedu.

Svědkové Jehovovi (*Jehova's Witnesses*) vznikli okolo časopisu *Siónská Strážná věž* a zvěstovatel přítomnosti Kristovy, který založil roku 1879 první vůdce Svědků Charles Taze Russell. Pod taktovkou jeho následovníků hnutí zažilo celkem sedm očekávaných konců světa, poslední v roce 1975. Vzhledem k celkovému negativnímu naladění Svědků k establishmentu a světské moci, mnoho jejích členů odmítá volit, uznávat státní symboly, svátky či nastupovat povinnou vojenskou službu.

Transcendentální meditace založil indický guru Maháriši Mahéš Jógi v roce 1957. Toto hnutí samo sebe nechápe za náboženství ani spirituální směr, ale za vědeckou metodu čerpající z Véd. Pomocí snadno přístupné techniky meditace lze podle této nauky dosáhnout výrazného zlepšení ve všech lidských oblastech, duševních, fyzických i kongnitivních. Dále má pozitivní vliv na dlouhověkost, kriminalitu, války a veškeré lidské zlo, které redikuje. Stoupenci tohoto hnutí se snažili prosadit aplikaci metod Transcendentální meditace např. ve školství.